

Verksamhets- och kvalitetsplan för Språkintröduktion -

Uppdrag

Språkintröduktion är ett av fem intröduktionsprogram och undervisningen vänder sig till nyanlända ungdomar i gymnasieåldern. Verksamheten styrs delvis av nationella styrdokument för skolan men Örebro har även formulerat lokala dokument som *Handlingsplan för undervisning och mottagande av nyanlända elever* och *Programplan för Språkintröduktion*. (Dessa planer är i behov av revidering)

Undervisningens syftar till att förbereda eleverna för flera tänkbara vägar utifrån deras individuella förutsättningar. Det gäller såväl arbetsmarknad som studier inom olika skolformer.

Förutsättningar

Eleverna på Språkintröduktion har olika förutsättningar, de kommer hit vid olika ålder, de har mycket varierad skolbakgrund, deras kunskapssyn och kulturella bakgrund påverkar också hur de kan möta vårt skolsystem och dess förväntningar. Många elever får heller inte stanna i Sverige utan blir avvisade. Dessa faktorer påverkar hur vi utformar undervisningen. Ungdomarnas behov har också gjort att vi har ökat resurserna i elevhälsoteamen.

2015/16 hade vi ett ovanligt stort mottagande av nya elever det senaste året och programmet har växt snabbt.

Kvalitetsplan och elevenkäter

Arbetet med att skriva samman en egen kvalitetsplan för Spri pågick under våren-16 då även en Trygghetsenkät avsedd för Sprielever togs fram. Detta arbete slutfördes under september.

I november -16 görs den första trygghetsmätningen på alla SPRI-enheter och i april-17 görs en elevenkät med fokus på undervisningens innehåll och resultat.

Kvalitet

Att påbörja sin skolgång i Sverige som sent nyanländ är en oerhört krävande utmaning för individen. Skolan måste vara lyhörd för varje elevs förutsättningar och i samråd med den nyanlände kunna diskutera realistiska vägval som antingen riktar sig mot vuxenutbildning och arbetsmarknad eller mot ungdomsgymnasiet.

Målet för utbildningen på Språkintröduktion är att utifrån elevens förutsättningar ge goda grunder i svenska, samhällsorientering och matte och att lotsa vidare mot fortsatta mål som under överskådlig tid är rimliga att nå för den enskilde individen.

Övergripande tänk och mål

Individuell studie- och utvecklingsplan (SPRIs up)

VT-17 börjar vi använda en digital studie-och utvecklingsplan på SPRI. Vid skolstart på Introt skapas en plan för varje individ som sedan uppdateras av elevens mentor och följer med eleven hela tiden på Språkintröduktion.

Syftet med utvecklingsplanen är att följa individens kunskapsutveckling samt att samla nödvändig information angående elevens skolgång och tidigt hjälpa elev och vårdnadshavare att se vilka studieival som är mest optimala utifrån elevens bakgrund och studieförutsättningar. Studieplanen innehåller bland annat uppgifter om tidigare skolgång, kartläggningar, kort- och långsiktiga mål, eventuella åtgärdsprogram, samt kontakter med studie- och yrkesvägledare. Studieplanen revideras en gång i halvåret, eller oftare vid behov.

SPRI-eleverna byter ofta grupper och enheter och det är viktigt att inga uppgifter försvinner, vilket är risken vid pappershantering som fortfarande är brukligt.

Elevernas språkutveckling

I språkundervisning på Spri läggs stor vikt vid skriftlig och muntlig produktion. Utmanande uppgifter och rik interaktion i klassrummet är också en viktig grund för språkutvecklingen. Lärarnas bedömning hjälper sedan eleverna att fortsätta utvecklas. För att eleverna ska kunna utveckla både sitt vardagsspråk och sitt skolspråk krävs en medveten utveckling av ordförrådet. Eleverna behöver vidare känna till och kunna använda olika strategier för inläring, exempelvis olika lässtrategier. Under läsåret 16-17 kommer samtliga lärare på Språkintröduktion att fortbildas inom Läslyftet för att ge fler möjligheter till att stärka elevernas språkutveckling.

Elevernas språkutveckling ska vara i fokus i alla ämnen, inte bara i svenskundervisningen. Lärarna lyfter därför fram ordförrådet och ämnestypiska genrer i sina olika ämnen. Det är dessutom viktigt att olika elever får använda olika sätt att utveckla sitt nya språk. En del lär sig bäst genom att praktiskt jobba med något och parallellt med detta bygga upp sitt språk. Det egna modersmålet stödjer och underlättar inlärandet av andraspråket.

Modersmålets roll

På Språkintröduktion är det viktigt att eleverna får utveckla sitt modersmål och använda det för sitt lärande av andraspråket. Under Intröduktionsveckorna får eleven hjälp att fylla i ansökningsblanketten för modersmålsundervisning och skicka den vidare till modersmålsavdelningen. Modersmålsundervisningen sker utanför skolans timplan och ibland på andra skolor.

Studiehandledning på modersmålet

SPRI-bas har organiserat studiehandledningen på det sättet att alla elever får studiehandledning samtidigt under 1-2 timmar i veckan beroende på gruppens storlek. Studiehandledarna arbetar tematisk och följer temaarbetet som övriga Spri bas arbetar med. Studiehandledarna samplanerar i början av varje tema och under tiden temat pågår har studiehandledarna pedagogisk uppföljningstid tillsammans med Spri bas-pedagoger där man planerar, samtalar och utvärderar med mera.

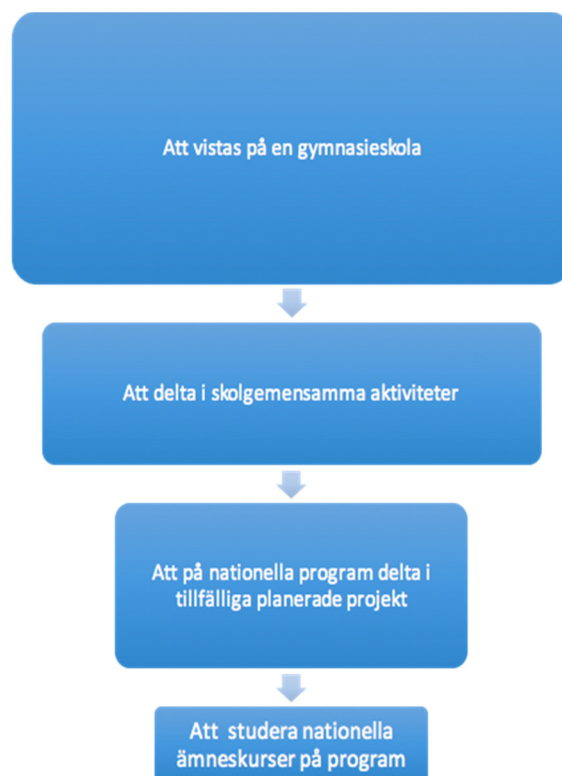
Spri fortsättning har organiserat studiehandledningen så att alla studiehandledare är i skolan samtidigt 2 timmar i veckan och är redo att hjälpa eleverna i olika ämnen. Med på dessa lektioner finns också ämnespedagoger i alla ämnen. Eleven tar eget ansvar och söker sig till respektive studiehandledare för att få stöd i ämnet han eller hon behöver stöttning i.

Vid behov kan enskild elev få individuell studiehandledning på både bas och fortsättning.

Integration och inkludering

Att nyanlända i Sverige ska inkluderas på skolor och i samhället är ett primärt mål och ansvaret för att så ska ske vilar på både majoritetssamhällets olika aktörer/medborgare och de nyanlända själva.

På gymnasieskolorna i Örebro finns det olika grader av integration.

Externa aktörer, såsom studieförbund och organisationer, bidrar också till integration genom att vända sig med olika projekt till nyanlända gymnasieungdomar.

Att undervisningen bedrivs på en skola är en förutsättning för inkludering.

Hur man lär sig

Hos våra elever finns det olika erfarenheter av hur inläring går till och våra ungdomar behöver därför få ta del av ännu fler synsätt samt jämföra med studierna i hemlandet. Eleverna kan exempelvis vara ovana med att lära sig saker genom praktiskt arbete eller upplevelser. Eleven möter kanske också för första gången förväntningar på att vara aktiv och själv ta ansvar för sitt lärande - det är inte läraren som lär ut, det är eleven som lär in. Vid språkinläring är det heller aldrig tyst i klassrummet vilket kan vara ovant. Inläring och metakognition är ett angeläget område som kan ha stor effekt på elevens studieframgångar och vi arbetar därför också med inlärningsstrategier och studieteknik.

Studiernas innehåll

På Spri bas används merparten av tiden till att utveckla svenskan, men temaundervisning bedrivs både på svenska och modersmål under studiehandledningstiden. Följande teman återkommer varje läsår: skola och studieteknik, kropp och hälsa, värdegrund, kultur och identitet, yrken och studier, natur och miljö, tradition och högtider, vardagsekonomi. Temana är tagna ur innehåll i grundskolans kursplaner och lyfter fram information som är viktig att känna till i ett nytt samhälle.

Eleverna läser inom gymnasieskolan men studerar grundskoleämnen. Ju längre eleverna har kommit i sin språkliga utveckling desto fler teoretiska och praktiska ämnen kommer de att läsa. När eleverna börjar på Spri läser de i huvudsak svenska som andraspråk men också matte, engelska, om de läst engelska tidigare, idrott och hälsa samt estetiska ämnen. När de kommit längre i sin språkliga utveckling kommer de istället att läsa fler ämnen och jobba med språklig utveckling i respektive ämne. Svenska som andraspråk kommer dock fortfarande vara ett viktigt ämne.

Värdegrundsarbete

Det finns ett gott stöd för vårt värdegrundsarbete i läroplanen och detta genomsyrar både teman och undervisningen, men utöver det behöver vi ibland göra specifika insatser. Vissa händelser i samhället som är särskilt viktiga för våra elever måste belysas och förklaras direkt när de är aktuella. Exempel kan vara synen på sexuell läggning eller möten mellan människor i badhusmiljön. Det är ofta svåra frågor och de måste anpassas till elevernas språknivå. Vi använder språkstödjare, studiehandledare och tolk om det krävs.

Digital kompetens

Kunskaper i information- och kommunikationsteknik är en viktig grund för elevernas lärande och därför är det en av EU:s åtta nyckelkompetenser. På Spri ska eleverna därför få möjlighet att

använda digitala hjälpmedel för att söka information, skapa och presentera arbeten, diskutera och reflektera samt arbeta med språkutvecklande upplägg. Kommunikation och interaktion ska vara det huvudsakliga syftet. Eleverna på Språkintröduktion bas har inte tillgång till en personlig dator eller i-pad genom skolan, men det finns att låna. På Språkintröduktion fortsättning tillämpas 1:1

För att digitala hjälpmedel ska bli en naturlig del i undervisningen krävs fortlöpande IKT-fortbildning för lärarna.

EHT

Vi har ett kunnigt och engagerat elevhälsoteam där målet är att dimensionera utifrån verksamhetens omfattning och de nyanlända ungdomarnas behov.

Den sammanlagda EHT-kompetensen på alla enheter inom SPRI ska täcka in olika ansvarsområden och specialiteter, men också garantera närvaro av elevhälsa på varje enhet då detta skapar trygghet och ger förutsättningar att möta upp i akuta händelser.

Bedömning

En nyanländ elev *kartläggs i steg 1 och steg 2* på Språkintröduktion. Steg 2 är inte obligatoriskt på Språkintröduktion, men vi har i Örebro valt att göra den eftersom den ger bra information om elevens bakgrund och tidigare skolkunskaper. Kartläggningen görs på elevens starkaste språk som kan vara modersmålet eller skolspråket. Kartläggningens syfte är att tydliggöra och bedöma vilka kunskaper, färdigheter och förmågor som eleven har med sig från hemlandet. Kartläggningen är viktigt för att den fortsatta planeringen av elevens skolgång ska kunna göras på bästa möjliga sätt.

Det tar oftast lång tid att uppnå de mål i svenska som andraspråk för åk 9 som den nyanlände måste klara för att kunna gå vidare till gymnasieprogram och andra utbildningar. Svalärarna har kompetens att bryta ner de övergripande målen i lämpliga delmål och kommunicera deras innebörd med eleverna. Varje elev ska veta var i sin språkutveckling hen befinner sig och hur hen ska göra för att ta sig vidare.

På samma sätt som i svenska som andraspråk bryts grundskolemålen i övriga ämnen på Spri fortsättning ned till begripliga delmål som kommuniceras med eleverna i kontinuerligt återkommande utvecklingssamtal. En ambition är att 2016/17 starta kartläggning del 3 på Spri fortsättning. Den har som syfte att närmare bedöma elevens ämneskunskaper på modersmålet.

Både formativ och summativ bedömning förekommer

Guida vidare

Redan vid skolstarten på Spri möter eleven olika tankar om framtida vägval och får undervisning om det svenska skolsystemet. Med dokumentation och kontinuerlig uppdatering av den individuella studie och utvecklingsplanen (SPRIs up) ska vi guida och vägleda eleven vidare vad gäller studier och arbete. Från VT-17 kommer mentor att komma åt SPRIS up digitalt, vilket underlättar övergångar när eleven byter grupp, enhet eller inriktning.

Det är också viktigt att eleverna får insikt i att tvåspråkighet kan vara en framgångsfaktor i arbetslivet. För att ytterligare utveckla arbetet med att ge eleverna korrekt och användbar information kommer studie- och yrkesvägledarna att kompetensutveckla både mentorer och studiehandledare i hur man kan tänka om ungdomarnas framtida vägval. Vi kommer också att fortsätta samarbetet med Handelskammaren och deras ungdomsarbete om arbetslivet. Introveckorna skall avslutas med ett besök av gamla Spri-elever som delar med sig av sina erfarenheter från studier och arbete.

Lärarnas kompetensutveckling

Komplexiteten i skolans uppdrag för mottagandet av nyanlända förutsätter många olika pedagogiska kompetenser samt specialkompetens inom EHT-teamet och annan kringpersonal.

Vid rekrytering av nya pedagoger sätts passande kompetens före andra krav. På Spri behövs framförallt sva-kompetens och en förmåga att leda ett språk-och kunskapsutvecklande arbete i klassrummet.

På Spri behövs pedagoger som har kunskap om läs-och skrivutveckling för nyanlända ungdomar som är analfabeter eller precis har påbörjat sin läs-och skrivutveckling.

Det behövs behöriga ämnespedagoger i svenska som andraspråk och andra grundskoleämnen som på ett drivet och strukturerat sätt kan stötta ungdomarna vidare i andraspråksinläringen.

Alla pedagoger ska kunna jobba språk och kunskapsutvecklande.

Fortbildnings och utvecklingsarbete på Spri kommer under de närmaste två åren att handla om:

- Enskilda insatser med kompletteringar för att utöka sva-behörighet samt ämneskompetens (Läraryftet)
- Läsllyftet under lå 16/17. Kollegialt lärande utifrån elevgruppens behov.
- Ett intensifierat arbete för att utöka nya inriktningar med ett innehåll inom ramen för Spri. Här tillkommer SPRIYRK (hälften Spriåkintrouktion och hälften yrkeskurser)
- Pedagoger kommer också i omgångar att gå kurser/fortbildningar/studiedagar anordnade av Nationellt centrum eller Skolverket som erbjuder uppdateringar om utvecklingen av Spri i landet.
- IT-satsningar kommer bl.a att göras i regi av Caperio med syfte att utöka användningen av appar speciellt avsedda för nyanlända elever

- Ett centralt utvecklingsområde är att stärka mentor i den studie- och yrkesvägledande rollen. Detta i kombination med en strukturerad plan som belyser samarbetet med SYV. Täta samtal om yrken och studier är nödvändiga i arbetet med sent nyanlända ungdomar. Samarbetet med Handelskammaren fortsätter med fokus på arbetsmarknad.
- SYVar och Martha Liw, samordnare och informatör, kommer att leda studiedagar för både studiehandledare och mentorer
- Mentorskapets ansvarsområden ska slås fast. Att skilja ut vilka insatser kring varje enskild elev som ska göras av vem, är ett viktigt fokusområde
- Förtydligande av alla våra rutiner